

Datum
2016-11-01
Ert datum
2016-07-04

Vårt diarienummer
2016-100-5896
Er beteckning
Ju2016/04398/L6

Kopia: Utbildningsdepartementet

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Delbetänkandet Hur står det till med den personliga integriteten? (SOU 2016:41)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) ställer sig positiv till utredningens förslag och delar i allt väsentligt de överväganden och bedömningar som gjorts samt lämnar följande synpunkter.

1. Författningsförslag (s. 35)

Utredningens förslag innebär att regeringen i en årlig skrivelse till riksdagen ska informera om utvecklingen och det aktuella tillståndet när det gäller frågor som rör personlig integritet, informationsteknik och de legala förutsättningarna för integritetsskyddet. Utredningen innehåller ett författningsförslag som rör Datainspektionens skyldighet att till regeringen årligen lämna en redovisning om utvecklingen. CSN noterar dock att utredningen saknar författningsförslag om att regeringen i en årlig skrivelse till riksdagen ska informera om läget utifrån den årliga rapport som Datainspektionen föreslås lämna till regeringen.

3. Kommitténs sammantagna bedömning (s. 49 ff.)

CSN konstaterar vid en genomgång av utredningens kartläggning och analys av integritetsrisker att *allvarliga risker* bedömts föreligga inom flertalet områden som varit föremål för analys. CSN anser att det, inte minst med hänsyn till informationsteknikens framfart, är viktigt att integritetsaspekten får större uppmärksamhet och tyngd i lagstiftningsarbete. För att lagstiftningen ska kunna "hänga med" är det därför viktigt att det finns en sammanhållen bild över utvecklingen där de legala förutsättningarna på integritetsområdet blir föremål för löpande analys.

Av delbetänkandet framgår att okunskap om lagstiftningens möjligheter och avsaknad av aktiv rättstillämpning från myndigheternas sida, t.ex. gällande informationssäkerhet, bidrar till en felaktig informationshantering. Denna problematik belyses bl.a. på skolområdet, hälso- och sjukvårdsområdet och inom de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet. CSN konstaterar i sammanhanget, vilket inte behandlas i utredningen, att sekretesslagstiftningen ger viss möjlighet, om än begränsad, att förse beslut om utlämnande av allmänna handlingar med förbehåll om förbud för mottagaren att t.ex. sprida vidare informationen eller utnyttja den (jfr 10 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen[2009:400]). I vilken mån sådana möjligheter tas tillvara framgår inte, men det är sannolikt att denna typ av förbehåll inte används särskilt ofta.

CSN anser att det föreligger ett behov av att verka för en ökad medvetenhet om integritetsfrågor inom den offentliga sektorn men även i samhället i övrigt.

11.1.8 Eget utrymme (s. 306 f.)

CSN medverkar sedan 2015 i det s.k. E-samverkansprogrammet (eSam) som ett frivilligt medlemsdrivet samverkansprogram. Syftet är att fortsätta det goda samarbete som växt fram inom ramen för E-delegationen. eSam har bland annat vidareutvecklat flera av de vägledningar som togs fram av E-delegationen. Ett exempel är vägledningen Eget utrymme hos myndighet, som tagits fram bland annat efter diskussioner med Datainspektionen, där integritetsaspekten beaktas.

21.1 Molntjänster (s. 561 ff.)

CSN konstaterar att allvarliga integritetsrisker förknippas med användning av molntjänster som används i allt större utsträckning inom somliga samhällsområden. Med hänsyn till att kommittén avser undersöka vilka åtgärder som skulle kunna vidtas för att motverka identifierade risker finner CSN särskild anledning att uppmärksamma detta inför kommitténs slutbetänkande.

23. Vilket skydd erbjuder samhället den enskilde?

CSN instämmer i utredningens bedömning att det skadestånds- och straffrättsliga sanktionssystemet inte tycks ha fått den kompensatoriska eller preventiva effekt som lagstiftaren eftersträvat. Detta förefaller dock inte göra sig gällande i lika stor omfattning när det är fråga om anspråk som hanteras inom ramen för statens frivilliga skadereglering. I detta sammanhang konstaterar CSN att utredningen återgett antalet skadeståndsanspråk som registrerats hos Justitiekanslern. Några uppgifter om i vilken utsträckning skadeståndsanspråk på grund av kränkning av den personliga integriteten som de statliga myndigheterna handlagt inom ramen för statens frivilliga skadereglering redovisas dock inte.

Utredningen visar på en fragmenterad bild av tillsynsansvaret för integritetsfrågor som delas av flera myndigheter och upplyser om att det tillsatts en annan utredning, Utredningen om tillsynen över den personliga integriteten (SOU 2016:65), som bl.a. fått uppdraget att analysera för- och nackdelar med ett i högre grad samlat tillsynsansvar och att utreda hur skyddet för den enskildes personliga integritet kan förstärkas genom att tillsynen över behandling av personuppgifter i högre grad samlas hos en myndighet. CSN konstaterar att denna tillsynsutredning, som nyligen avlämnats, kommit fram till att det inte är möjligt att samla tillsynsansvaret hos en enda myndighet. Med hänsyn till detta är det enligt CSN:s mening ännu mer angeläget att någon myndighet följer utvecklingen på ett mer övergripande plan och sammanfattar och analyserar nya trender, tekniker och användningsområden samt även hur de legala förutsättningarna löpande förändras.

24.5 Kommitténs övervägande och förslag (s. 646 ff.)

CSN instämmer i kommitténs bedömning att det finns ett behov av att ge en myndighet ett brett och samlat uppdrag att på it-området följa, beskriva och enligt förslaget även *analysera* de legala förutsättningarna för integritetsskyddet samt analysera utvecklingen. Eftersom Datainspektionen är den myndighet som har det mest omfattande ansvaret på integritetsområdet så är det lämpligt att denna myndighet anförtros detta samlade ansvar.

CSN vill dock påpeka att Datainspektionen är en relativt liten myndighet. I utredningen anges också att Datainspektionens tillsynsaktiviteter minskat under senare år på grund av det ökande antalet remisser och delningar som myndigheten fått yttra sig över. Om förslaget antas är det viktigt att Datainspektionen tillförs behövliga resurser för att klara sitt nya uppdrag på sådant sätt att tillsynsverksamheten inte påverkas negativt.

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åke Svensson efter föredragning av verksjuristen Yohann Gilbert.

Åke Svensson

Yohann Gilbert